

Graenn lífsstíll

ÞRIÐJUDAGUR 20. JÚNÍ 2017

Kynningar: IKEA Ölgerðin Egill Skallagrímson

NORDIC PHOTOS/GETTY

Dyggð að henda ekki mat

Landspítali hefur verið tilnefndur til umhverfisverðlauna Norðurlandaráðs vegna framlags síns til minni matarsóunar. Mötuneyti spítalans gefur nú yfir 240 afgangsmatarbakka til Samhjalpar í viku hverri. ➔8

Þórdís Lilja Gunnarsdóttir
thordisg@365.is

Framhald af forsiðu →

slendingar henda miklu af nýtanlegum mat,“ segir Hildur Harðardóttir, sérfræðingur á sviði sjálfbærni hjá Umhverfisstofnun. Tölfræði nýjustu rannsóknar Umhverfisstofnunar á matarsóun Íslendinga talar sínu máli.

„Úr eldhúsum landsmanna fara að meðaltali 62 kíló af mat í ruslið árlega, þar af 23 kíló af nýtanlegum mat. Sem þýðir að þegar við kaupum fjóra innkaupapoka af matvöru í Bónus fer að meðaltali einn beint í ruslið,“ upplýsir Hildur og betur má ef duga skal.

Vefurinn matarsoun.is er hluti af sóknaráætlun Umhverfis- og auðlindaráðneytisins í loftlagsmálum og úrgangforvarnastefnu. Vefurinn fór í loftið í fyrri en að honum standa ýmsar stofnanir og frjáls félagasamtök.

„Kveikjan að vefnum var sú að það var ekki til neinn vettvangur á íslensku fyrir fræðslu um matarsóun og leiðbeiningar um hvernig hægt er að minnka hana,“ segir Hildur. „Það vefst til dæmis fyrir mörgum að kaupa rétt magn hráefnis í matinn en á matarsoun.is er meðal annars að finna skammtareikni til að aðstoða fólk við að áætla rétt magn í innkaupum.“

Matarsoun.is er líka virk síða á Facebook þar sem hægt er að finna nýjustu fréttir og hollráð um matarsóun.

„Það er ríkt í Íslendingum að elda mikið og hafa miklu meira en nóg á veisluþórðum. Við viljum breyta þessu viðhorfi og teljum meiri dyggð að vera nákvæmur í veisluföngum og þurfa ekki að henda neinu né sitja uppi með marengstertur svo vikum skiptir. Verkfæri eins og skammtareiknirinn hjálpar manni að áætla betur magn hráefnis miðað við fjölda gesta,“ upplýsir Hildur.

Notaðu nefið!

Á matarsoun.is er mikið af fróðleik og tillögum að aðgerðum sem hægt er að fara í á heimilum til að minnka matarsóun. Til dæmis má finna tíu húsráð gegn matarsóun sem eru einföld ráð til að leggja sitt af mörkum.

Einnig hefur neytendateymi Umhverfisstofnunar verið í vitundarvakningarherferð um geymsluþolsmerkingar undir heitinu „Notaðu nefið!“ sem skýrir mun á merkingunum „Síðasti notkunardagur“ og „Best fyrir“.

„Þessar tvær merkingar vefjast oft fyrir neytendum. „Síðasti notkunardagur“ er tilgreindur á

matvælum sem eru viðkvæm fyrir örveruvexti og varan getur því orðið skaðleg heilsu ef hennar er neytt eftir síðasta notkunardag. Því ber að virða þessa dagsetningu og ekki einungis treysta á skynfærin þegar kemur að neyslu slíkra matvæla. „Best fyrir“ segir hins vegar til um lágmarksgeymsluþol matvæla og gefur til kynna gæði frekar en öryggi matvæla þar sem þær sýna hvenær matvælin standast gæðakröfur framleiðanda. En svo framfarlega sem matvælin lykta og smakkast eðlilega og umbúðirnar eru órofnar er oftast í meira en góðu lagi með vöruna og flott að treysta bara á skynfærin,“ útskýrir Hildur.

Önnur heilræði á matarsoun.is snúa að geymslu matvæla.

„Við erum gjörn á að hafa ísskápana ekki nógu kalda, en matur geymist mun betur í vel kældum ísskáp og er þá miðað við fjórar gráður. Gott er að nýta frystinn vel og koma matvöru sem er að verða gömul fyrir í frysti svo hægt sé að nýta hana síðar. Gott er að hafa í huga að setja dagsetningu á mat sem fer í frysti því frystivara geymist ekki endalaust. Ein af gildrum matarsóunar er það sem gleymist í frystinum og til að koma skikki á þá matarkistu er haft ofarlega það sem maður vill nýta fyrst. Það sama á við um ísskápinn; að raða elstu matvörunum fremst til að þær séu notaðar fyrst.“

Marin epli alveg jafn góð

Á heimsvísu er einum þriðja af framleiddri matarvöru hent, þar með talið það sem fellur frá í framleiðsluferli, í flutningum og svo við matreiðslu og matarneyslu.

„Vitund um matarsóun fer sem betur fer vaxandi og sem dæmi má nefna hóf Landspítalinn nýlega samstarf við Samhjálp til að draga úr matarsóun í mótuneyti spítalans. Nú eru allir afgangsmatar-skammtar úr mótuneytinu gefnir til þurfandi gesta Samhjalpar og fara um 240 skammtar vikulega frá Landspítala til Samhjalpar,“ upplýsir Hildur um framtak Landspítala sem nú hefur verið tilnefndur til umhverfisverðlauna Norðurlandaráðs vegna framlags síns til minni matarsóunar, meiri endurvinnslu, minni sóunar og minni einnota notkunar.

Hildur segir hlaðborð veitingahúsa einnig ýta undir matarsóun og séu æ fleiri í þeirra röðum farin að til dæmis nota minni diskastærðir í því skyni að minnka matarsóun. „Þá fær fólk sér minna í einu og fer frekar oftar ef maginn vill meira, í stað þess að hruga mat á stóra diska sem endar að mestu í ruslinu.“

Í mótuneyti Umhverfisstofnunar hefur pöntunarkerfi verið tekið í gagnið til að minnka matarsóun.

„Þá fær starfsfólk sendan mat-

Hildur Harðardóttir er sérfræðingur á sviði sjálfbærni hjá Umhverfisstofnun. Hún segir ríkt í Íslendingum að elda of mikið og hafa yfrið nóg á veisluþórðum en því viðhorfi þurfi að breyta. Meiri dyggð sé að vera nákvæmur í veisluföngum, henda engu og þurfa ekki að sitja uppi með marengstertur vikum saman.

MYND/STEFÁN

seðil fyrir vikuna og getur skráð sig fyrirfram í mat sem gerir mótuneytinu kleift að áætla fjölda skammta betur. Þetta átak hefur minnkað matarsóun mótuneytisins mikið.“

Nóg er til af verkfærum handa þeim sem vilja láta til sín taka gegn matarsóun.

„Númer eitt, tvö og þrjú er að skipuleggja innkaup vel og horfa fram á við. Gott er að taka síma-mynd af innihaldi ísskápsins áður en haldið er í búðina til að sjá hvað er til. Innkaupalisti kemur í veg fyrir að fólk missi sig við kaup á alls kyns óþarfa. Sjálf nota ég innkaupakörfu í stað innkaupakerru til að finna fyrir þyngd á því sem ég verla. Það minnkar sóun og að kaupa ekki mat í óþarflega miklu magni.“

Hildur segir auðvelt að finna Facebook-hópa þar sem fjölskyldur hittast og elda fyrir hverja aðra, hópa sem elda saman og síður þar sem matur fæst gefins.

„Reglurnar eru þó þannig að ekki má gefa mat úr stórelldhúsum hvernig sem er og vert að kynna sér þau viðmið áður en slíkt er gert. Á heimilum er hins vegar um að gera að nýta sér að frysta nýtanlegan mat, eins og afgangsmatar, með smjöri eða olíu í klakaboxi til að steikja úr, afgangsmatar sem eru svalandi og góð í drykki eða sem snarl, og súpur má gera úr frosnu eða fersku afgangsgreini. Þá er upplagt að slá inn afgangsmatar hráefni sem til er heima á þar til gerðum uppskriftasíðum og fá upp girnilegar uppskriftir til að vinna úr.“

Þá bætir Hildur því við að Evrópusambandið geri strangar kröfur um útlit grænmetis og ávaxta.

„Þannig má agúrka ekki fara á markað nema útliti sé fullkomið og stærð og þyngd nái viðmiðunarstöðlum. Umhverfisstofnun hvetur hins vegar neytendur og framleiðendur að slaka á útlitskröfunum á grænmeti og ávexti því bragðið er það sama. Eins og með epli sem hafa kannski marist á stöku stað í flutningum; marið má skera í burtu og njóta eplisins eftir sem áður eins og annarra góðra epla. Með aukinni vitundarvakningu um matarsóun munu þessir staðlar þó vonandi verða endurskoðaðir með það að markmiði að draga úr matarsóun.“

Útgefandi: 365 miðlar | Ábyrgðarmaður: Svanur Valgeirsson | Sölumaður auglýsinga: Ólafur H. Hákonarson, olafurh@365.is, s. 512 5433 | Vefvang: Visir.is

Flokkunarilát
til notkunar innanhúss

FLOKKUNARBARIR

Fánlegir í mörgum litum. Mál: 38 x 39/93 cm.

3 x 15 l.
Mál: 26/59/60 cm.

2 x 30 l.
Mál: 25 x 31/44 cm.

EITT HÓLF 20 l.
Mál: 26/59 cm.

2 x 11 l.
Mál: 25 x 31/44 cm.

3 x 11 l.
Mál: 25 x 47/44 cm.

1 x 8 l. KARFA
Fyrir lífræna sófnun
Mál: 18 x 22/22 cm.

GÁMAÞJÓNUSTAN HF.
BÆTT UMHVERFI - BETRI FRAMTÍÐ

Við gefum Grænt ljós

Upplýstir viðskiptavinir okkar eiga kost á að fá Grænt ljós, sem staðfestir að þeir noti **100% endurnýjanlega orku**. Það felur í sér tækifæri til aðgreiningar á markaði þar sem græn vottun gegnir lykilhlutverki. Þú sækir um Grænt ljós á www.orkusalan.is.

orkusalan

Ekki flækja hlutina of mikið

Það þarf ekki að vera flókið að setja upp flokkunarkerfi heima fyrir. Mikilvægt er að velta hlutunum ekki lengi fyrir sér og byrja bara að flokka sem fyrst. Sveitarfélög bjóða upp á mismunandi þjónustu sem hægt er að kynna sér á vef viðkomandi sveitarfélags ásamt ýmsum upplýsingum.

Starri Freyr
Jónsson
starri@365.is

Engin ein leið er best þegar kemur að því að setja upp flokkunarkerfi á heimilum. Aðalatriðið er að setja upp aðstöðu sem hentar hverju og einu heimili, segir Hólmfríður Þorsteinsdóttir, sérfræðingur hjá Umhverfisstofnun. „Við eigum það til að flækja hlutina óþarflega mikið en það þarf yfirleitt ekki miklar breytingar á heimilum okkar til að rýma fyrir flokkun. Þetta þarf ekki að vera flóknara en að hengja poka á bak við hurð eða inn í skáp fyrir plastið og setja pappírinn í kassa sem við eigum eða margnota poka með botni. Sama á við um aðrar tegundir úrgangs.“

Aðspurð um auðveld fyrstu skref segir hún mikilvægt að vera ekki að velta þessum hlutum lengi fyrir sér og byrja bara að flokka. „Um leið og við tökum til dæmis pappírinn og plastið frá sjáum við strax mikinn mun á magni úrgangs sem fer í urðun. Þá liður okkur líka miklu betur þegar við vitum að við erum að leggja okkar af mörkum.“

Metnaðarfull markmið

Einnig þarf að athuga hvaða þjónustu sveitarfélagið býður upp á til flokkunar á úrgangi en það sér um sorphirðuna og getur því veitt slíkar upplýsingar segir Hólmfríður. „Hindrunin er oft sú að sveitarfélög bjóða upp á mismikla þjónustu til íbúa. Yfirleitt geta þó íbúar losað sig við flokkaðan úrgang á einhvers konar endurvinnslu- eða grenndarstöðvum nálægt heimilum sínum eða fengið til þess sérstaka endurvinnslutunnu frá sveitarfélaginu. Grenndarstöðvar eru t.d. um 80 talsins á höfuðborgarsvæðinu og því auðvelt að nýta sér þær. Í sumum tilfellum er síðan hægt að fá aukna

„Ætlunin er ekki að útrýma einnota burðarplastpokum heldur að fá landsmenn til að draga verulega úr óþarfa einnota notkun,“ segir Hólmfríður Þorsteinsdóttir, sérfræðingur hjá Umhverfisstofnun. Hún mælir með því að fólk margnoti þá einnota poka sem það á til eða eignist nokkra margnota. MYNDIR/STEFÁN

þjónustu frá sorphirðufyrirtækjum ef sveitarfélagið býður ekki upp á slíkt. Sorphirða fyrir flokkaðan úrgang er yfirleitt ódýrari vegna þess að hann er söluvara og því dýrara að losa sig við óflokkaðan úrgang sem fer síðan í urðun með tilheyrandi umhverfisáhrifum.“

Íslensk stjórnvöld hafa sett sér það markmið að fimmtíu prósent af úrgangi frá heimilum verði

Með margnota pokum drögum við úr soun og því eru þeir umhverfisvænasti kosturinn.

notkun. „Áætlað er að hver einstaklingur noti allt að 200 einnota burðarplastpoka á ári sem er miklu meira en við þurfum fyrir ruslið okkar, svo okkur er alveg óhætt að draga úr þessari notkun.“

Hún mælir með því að fólk margnoti þá poka sem það á til eða eignist nokkra margnota poka sem það getur tekið með sér í verslanir. „Þá er t.d. gott ráð að geyma poka í bílnum, hengja á útidyrhurðina, setja í jakkavasann eða töskuna. Þá er ekkert mál að venja sig við að nota þá. Hér þurfum við samt að muna að það er ekki umhverfisvænt að safna upp miklum lager af margnota pokum og því upplagt að gefa umfram poka t.d. til ættingja og vina sem ekki eru byrjaðir að draga úr pokanotkun.“

Rusl án poka

Aðspurð hvað geti komið í stað plastpokanna segir hún að t.d. Reykjavíkurborg leyfi íbúum sínum að setja úrganginn beint í sorptunnuna án poka en það sé á ábyrgð íbúanna að þrifa tunnurnar. „Þegar við flokkum sorpið okkar mikið þá verður lítið eftir til að setja í tunnuna svo einhverjir munu nýta sér þennan kost. Þeir sem vilja halda áfram að nota poka fyrir almennan úrgang ættu þá að halda því áfram en muna að ruslapokarnir geta verið allskonar, t.d. pokar undan morgunkorni, brauði eða hvað annað sem kemur inn á heimilið. Þegar við flokkum vel, þá þurfum við minna af pokum og því vinnur þetta tvennt vel saman.“

Nánari upplýsingar og fróðleik um þessi málefni má finna á vefjum sveitarfélaga og sorphirðufyrirtækja. „Þar má finna mikið af upplýsingum og leiðbeiningum fyrir einstaklinga og fyrirtæki. Einnig eru starfsmenn Umhverfisstofnunar alltaf tilbúnir til að aðstoða og svara spurningum.“

endurunnin fyrir árið 2020 en í dag er talan um þrjátíu prósent. „Við eigum að flokka úrgang því að við viljum draga úr auðlindanotkun og soun. Úrgangurinn okkar er raunverulegt hráefni sem við getum endurunnið aftur og aftur. Þegar auðlindir eins og málmar, olía, matvæli eða annað er af skornum skammti í heiminum er ekki vænlegt að sóa þeim með því að grafa þau í jörðu. Margir spyrja sig hvort það borgi sig virkilega að senda endurvinnanlegan úrgang til útlanda en það gerir það svo sannarlega því þá erum við að draga úr auðlindanotkun og um leið að minnka losun gróðurhúsalofttegunda vegna urðunar.“

Færri plastpokar

Í dag er unnið eftir aðgerðaáætlun sem miðar að því að draga úr einnota burðarplastpokanotkun að sögn Hólmfríðar. „Markmiðið er að Íslendingar noti 90 poka á mann á ári í lok árs 2019 og 40 poka fyrir lok árs 2025. Ætlunin er

ekki að útrýma einnota burðarplastpokum heldur að fá landsmenn til að draga verulega úr óþarfa einnota notkun. „Einnota“ burðarplastpokar eru ekki einnota og við þurfum að reyna að nota þá oft og endurnota til dæmis fyrir úrganginn okkar.“

Hún bendir á að landsmenn þurfi að vera duglegri við að afþakka poka þegar keypt er inn. „Það er til dæmis óþarfi að taka poka undir einn lítinn hlut eða að fá poka í hverri búð í sömu ferðinni. Við erum oft með töskur, bakpoka eða aðra poka á okkur sem við getum notað til að setja vörur í. Sama á við um þunnu grænmetis- og ávaxtapokana en þeir eru oft algjör óþarfi. Appelsínur og sætar kartöflur þurfa t.d. ekki umbúðir en fyrir annað væri hægt að nota margnota poka.“

Hún segir flesta vafalaust kannast við það að eiga allt of mikið af pokum sem fara oft beint í ruslið eða í endurvinnslu en þannig séum við að viðhalda souninni og óþarfa

Flöskumóttaka
Endurvinnslan

Umhverfismál í öndvegi

Þegar gengið er á náttúruauðlindir eins og til séu að minnsta kosti ein og hálf jörð er nauðsynlegt að stórfyrirtæki geri sitt besta til að lágmarka umhverfisáhrif af rekstrinum og gera almenningi auðveldara að lifa umhverfisvænu lífi. IKEA hefur tekið umhverfismálin föstum tókum.

Umhverfisstefna IKEA á heimsvísu var gefin út árið 2012 þar sem tiltekin voru markmið til ársins 2020. Hún er nú í endurskoðun því mörgum markmiðanna er þegar náð og í uppfærðri útgáfu verða sett metnaðarfull markmið til ársins 2030,“ segir Guðný Camilla Aradóttir, umhverfisfulltrúi IKEA á Íslandi. „Stefna IKEA á Íslandi í umhverfismálum byggist annars vegar á þessari stefnu og hins vegar á áherslum fyrirtækisins hér á landi, sem ná yfir allt frá flokkun og réttri förgun til samfélagsmála.“

Flokkun fyrir alla

Þegar umhverfismál tengd heimilinu ber á góma kemur flokkun fyrst upp í huga fólks. Guðný segir flokkun eiga að vera einfalda og aðgengilega. „Í IKEA fæst mikið úrval af flokkunarfötum og ílátum sem auðvelda flokkun á heimilinu. Sum þeirra eru hönnuð til að passa í IKEA eldhússkápa og þar má koma fyrir mjög handhægum og fjölbreyttum flokkunarstöðvum. Þar að auki fást fötur í ýmsum stærðum sem koma má fyrir í skápum, búri eða bílskúr eins og hentar hverju heimili.“ Hún segir mikilvægt að hver og einn líti í eigin barm og byrji á heimavelli. „Flokkunin gerist inni á heimilinu en svo þarf líka að vera aðgengilegt að losa sig við það sem safnast upp. Aðgengið hefur batnað til muna undanfarin ár og núorðið er hægt að losa sig við nánast allt sem fellur til dagsdaglega í ruslafötur við heimili eða á grenndarstöðvum. Það er mín reynsla að þegar byrjað er að flokka er ekki hægt að fara til baka. Bara að sjá til dæmis plastið sem safnast upp á stuttum tíma hefur þau áhrif að ég fæ mig ekki til að henda plasti í tunnuna lengur og er löngu hætt að spá í það hvort ég eigi að gera það.“

Vitundarvakning vegna plastnotkunar hefur verið áberandi og fólk hvatt til að nota fjölnota poka við dagleg innkaup. Þar kemur enginn að tónum kofanum í IKEA. „Bláu IKEA pokarnir hafa staðið fyrir sínu árum saman og fólk hefur notað þá á svo fjölbreyttan hátt að það væri áhugavert að hreinlega taka það saman,“ segir Guðný. „Þeir eru þó stórir og mörgum finnst þeir óþjálfr fyrir dagleg matarinnkaup og það var því mjög jákvætt skref í vetur þegar IKEA hóf sölu á handhægum fjölnota pokum sem eru sterkir og litíð fer fyrir í töskunni eða hanskahólfinu í bílnum. Í anda IKEA eru þeir líka á frábæru verði og kosta brot af því sem sambærilegir pokar hafa kostað undanfarin ár. Þegar pokinn kostar orðið minna en gosflaska er hægt að kaupa nokkra þannig að þeir dugi líka fyrir stórinnaupin.“

Rétt geymsla á matvælum kemur í veg fyrir matarsóun

Hin hliðin, og sú neikvæða, á matarinnkaupum er matarsóun, sem flestir vita að er allt of mikil í okkar samfélagi. Hana má þó minnka með ýmsu móti; meðvituð innkaup eru fyrsta skrefið en svo má gera ýmislegt á heimilinu til að koma í veg fyrir að matvæli endi í ruslinu. Geymsla á matvælum er þar auðvitað í fyrsta sæti og Guðný segir IKEA leggja sig fram við að bjóða vörur, og ráðleggingar, sem sporna við sóun. „Bara það einfalda skref að nota glær ílát þannig

Guðný Camilla Aradóttir, umhverfisfulltrúi IKEA á Íslandi, stendur hér við hleðslustæði fyrir rafbíla. Þeim fer hratt fjölgandi á bílastæði fyrirtækisins

KNALLA pokarnir eru sterkir, umhverfisvænir og á frábæru verði. Nú er engin afsökun fyrir því að eiga ekki nokkra fyrir matarinnkaupin.

Glær matarilát með þéttu loki hjálpa til við að draga úr matarsóun. FÖRTROLIG ílátin mega þar að auki fara bæði í frysti og örbylgjuofn.

að auðvelt sé að sjá afgangana kemur í veg fyrir að þeir gleymist. Eins er mikilvægt að vita hvernig best er að geyma grænmeti og ávexti til að hámarka endingu.“

Guðný segir flokkun innan IKEA verða sífellt betri; til dæmis sé lífrænum úrgangi safnað á veitingastaðnum og í mótuneyti starfsmanna og hann sé notaður í moltugerð. „Svo má stundum nýta úrganginn enn betur og skemmtilegt dæmi um það er kaffikorgurinn sem fellur til á veitingastaðnum. Undanfarna mánuði hefur hann allur verið nýttur í kaffiskrúbb sem framleiddur er undir merkinu Verandi. Það eru umhverfisvænar íslenskar snyrtivörur sem hafa vakið jákvæða og verðskuldaða athygli.

Kaffið á veitingastaðnum er UTZ vottað og rekjanlegt til bónda og því umhverfisvænn kostur í sjálfu sér. Það er því mjög ánægjulegt að hægt sé að finna kaffikorginum þetta framhaldslíf.“

Hleðslustæðum fjölga ört

Samfélagsábyrgð er mikilvægur þáttur umhverfisstefnu fyrirtækja og IKEA hefur sinnt henni vel. „Það er í mörg horn að líta þegar samfélagsábyrgð er annars vegar,“ segir Guðný. „Áður fyrr sinntu fyrirtæki þessu mögulega með því að veita nokkra styrki og gátu þá sett upp geislabauginn. Samfélagsábyrgð er þó svo mikið meira og snýst um, eins og nafnið gefur til kynna, að reyna að gagnast samfélaginu á sem fjölbreyttastan hátt. Við

Bara það einfalda skref að nota glær ílát þannig að auðvelt sé að sjá afgangana kemur í veg fyrir að þeir gleymist.

teljum að rafbílar eigi að vera hluti af daglegu lífi sem er okkar ær og kýr – að þeir eigi að vera fyrir alla. Viðskiptavinir IKEA eru almenningur þessa lands og við vonum að bílafloði landsmanna sé að rafvæðast. Þess vegna var ákveðið að hafa hleðsluá ökeypis; til að liðka fyrir þeirri þróun.“

Engin skaðleg efni eða efna-sambönd

Annar málaflökkur innan umhverfismálanna sem neytendur verða sífellt meðvitaðri um er notkun skaðlegra efna og efna-sambanda. Guðný segir IKEA hafa verið framsýnt í þessum málum. „Stefna IKEA í notkun efna og efna-sambanda er yfirgripsmikil og í dag er ekkert nýtt efni tekið í notkun án þess að fullvissa sé fyrir því að það sé öruggt. Eins hefur IKEA tekið forystu í að hætta notkun á ýmsum efnum sem kom í ljós að gætu verið skaðleg heilsu manna – oft löngu áður en settar voru almennar reglur um slíkt.“ Í þessu sambandi nefnir hún efni eins og blý, kadmíum, kvikasilfur, eldtefjandi efni, þalöt og BPA. „IKEA hefur í þessu sambandi sem og öðrum sem tengjast umhverfismálum tekið þann pól í hæðina að hafa þessa hluti einfaldlega í lagi. Til dæmis hefur fyrirtækið ekki bundist einhverjum þeirra hundruða umhverfisvottana sem til eru í heiminum heldur eiga viðskiptavinir einfaldlega að geta treyst því að vörumerki IKEA sé nóg,“ segir Guðný að lokum.

Flokkunin verður einfaldari þegar allt er við höndina. Í IKEA fæst breitt úrval flokkunariláta fyrir allt frá rafhlöðum til lífræns úrgangs.

starfsfólkið erum stolt af því hvað IKEA hefur látið margt gott af sér leiða.“ Guðný segir af mörgu að taka en nefnir hleðslustæði fyrir rafbíla sem dæmi um framtak sem sameini umhverfisvernd og samfélagsábyrgð. Fyrstu tvö stæðin hafi verið tekin í notkun sumarið 2014 og þau verði orðin rúmlega 50 á næstu vikum, eftir nýjustu viðbótina. „Þar er verið að stórauka framboð af hleðslustæðum bæði á bílastæði starfsmanna og viðskiptavina. Þetta er líka yfirlýsing af okkar hálfu. Hleðslustæðin eru þjónusta en þau segja líka að við

Grænn lífsstíll er hugsjón

Guðrún Bergmann er sannkallaður brautryðjandi þegar kemur að grænum lífsstíl.

Elin Albertsdóttir
elin@365.is

Guðrún segist hafa verið alin upp í umhverfisyggju. „Ég ferðaðist mikið um landið með foreldrum mínum sem barn og alltaf var lögð mikil áhersla á góða umgengni við náttúruna og að taka vel til eftir sig. Grænn lífsstíll var þannig partur af uppeldi mínu,“ segir hún. „Í kringum 1990 byrjaði ég svo að flokka sorp. Ég varð reyndar fyrir miklum vonbrigðum þegar ég kom í fyrsta skipti í flokkunarstöðina Sorpu en þá var öllu flokkuðu rusli hent í einn og sama gáminn. Ég var ekki hress með það og skrifaði bréf til viðkomandi yfirvalda. En þrátt fyrir vonbrigðin varð flokkunin að lífsstíl hjá mér strax þarna,“ segir Guðrún sem flutti nokkrum árum seinna á Snæfellsnesið ásamt eiginmanni sínum heitnum, Guðlaugi Bergmann. Þar tóku þau upp grænan lífsstíl alla leið og voru með sjálfbærnistefnu frá fyrsta degi.

Hjónin ráku fyrsta vottaða hótelið á Íslandi á Hellnum. „Fyrst eftir að við fluttum vestur voru ekki komnar flokkunarstöðvar á Vesturlandi. Við urðum því að taka ruslið með okkur til Reykjavíkur, meðal annars flokkað gler og pappír. Við vorum líka dugleg að endurnýta gamla hluti. Fólkið í kringum okkur í sveitinni var hálf hrætt við þessa brjálæðinga úr Reykjavík,“ segir Guðrún og hlær. „Í dag er fólk mjög ánægt með hversu sveitarfélögin hafa þreyst fyrir vestan eftir að þau fengu umhverfissvottun EarthCheck,“ segir Guðrún, sem vann að umhverfissvottunar-

Guðrún Bergmann er brautryðjandi hér á landi þegar kemur að umhverfisvernd og grænum lífsstíl og hefur sjálf flokkað sorp í tæp þrjátíu ár. MYND/GVA

verkefninu fyrir sveitarfélögin á Snæfellsnesi, auk þess að vera með átaksverkefnið Grænn apríl í fimm ár.

Hótelið á Hellnum var það fyrsta hételendið sem fékk vottun og fyrsta hótelið í Evrópu sem fékk platinumvottun eftir að hafa verið tíu ár í vottunarferli. „Því miður eru ekki allir með svona hugsjón og skilning á landinu og mikilvægi þess að vernda náttúruna. Það voru mjög margir erlendir ferðamenn sem pöntuðu gistingu hjá mér vegna þess að hótelið var vottað. Ég er undrandi á ferðaþjónustufyrirtækjum að fara ekki alfarið út í vottun, þar sem það myndi lyfta ferðaþjónustu hér upp á allt

“Því miður eru ekki allir með svona hugsjón og skilning á landinu og mikilvægi þess að vernda náttúruna. Það voru mjög margir erlendir ferðamenn sem pöntuðu gistingu hjá mér vegna þess að hótelið var vottað.

annað plan. Ég hef margsinnis bent á þetta á ferðamálaráðstefnum en alltaf talað fyrir daufum eyrum,“ segir Guðrún.

Meðal þess sem hún gerði á hótelinu var endurnýting á ferðamannabæklingum. Fólk átti það til að henda bæklingum í ruslið. Hún setti upp kassa þar sem mátti setja notaða bæklinga eða bækur sem aðrir gátu nálgast. Þá var hún með matjurtagarð og nýtti allt grænmetið sem var lifrænt ræktað. „Sem betur fer er aukin meðvitund um umhverfisvernd en það er sorglegt hversu langan tíma þetta tekur. Við erum svolítið gjörn á að gera ekki neitt þar til einhver katastrofa verður. Það á við um ferðaþjónustu

og margt annað. Núna er til dæmis mikil umræða um vopnaburð lögreglu. Mér sýnist að þeir sem eru hvað mest á móti séu þeir sömu og myndu óskra hæst ef eitthvað kæmi fyrir og löggæsla væri ekki á staðnum,“ segir Guðrún, sem var að flytja í síðustu viku og flokkaði auðvitað allt sem þurfti að henda. „Ég gerði mér ferð í Sorpu með eina rafhlöðu. Ég er bara svona. Get ekki annað en flokkað, það er bara minn lífsstíll. En stundum þarf að setja á bann svo hlutirnir breytist. Yfirvöld í Kaliforníu hafa bannað plastpoka í verslunum. Kannski þurfum við að gera það líka til að fólk fari almennt að mæta með margnota pota.“

UNDRI Blettahreinsir - UNDRI Garðahreinsir - UNDRI Glans Bílasápa og Bón - UNDRI Tjörahreinsir - UNDRI Penslasápa - UNDRI Flísahreinsir - UNDRI Kvoðusápa - UNDRI Línusápa

Undri Penslasápa, Undri lðanaðarhreinsilögur, UNDRI Línusápa er vottaðar og bera umhverfismerki Svansins.

Íslensk framleiðsla unnið úr náttúrlegum hráefnum 100% vistvæn og standast kröfur OECD um hratt niðurbrot í náttúrunni.

Allt um vörurnar frá Undra á: www.undri.is

Vörur Undra fást í stórmörkuðum, bensínstöðum og byggingavöruslunum um land allt.

UNDRI ehf.

Undri ehf - Stapabraut 3a, 260 Reykjanesbæ - Sími 421 6574 - www.undri.is - undri@undri.is

70 milljónum plastpoka hent á ári

Samkvæmt upplýsingum á vef Umhverfisstofnunar er áætlað að hver íbúi Evrópusambandsins noti að meðaltali um 500 plastpoka á ári, flesta þeirra einungis einu sinni. Á árinu 2008 voru framleiddar 3,4 milljónir tonna af plastpokum í Evrópusambandinu.

Fram kemur í landsáætlun Íslands um meðhöndlun úrgangs fyrir árin 2013–2024 að ætla megi að um 70 milljónum plastpoka sé fleygt á hverju ári hér á landi en það eru um 1.120 tonn af plasti, sem í þarf 2.240 tonn af olíu til að framleiða. Á Íslandi eru ekki til magntölur yfir einnota plast en plastúr-gangur, þar með talið einnota plast og allar plastumbúðir, eru um 5.000 tonn á ári.

Betra er að nota fjölnotapoka.

Eins mjúkur og hann er góður.

Pappírinn okkar er ekki bara mjúkur. Hann er líka góður fyrir umhverfið. Við erum stolt af því að nær allar vörur Lambi bera umhverfismerkið Svaninn. Það þýðir að ítarlegt mat hefur verið framkvæmt fyrir allan vistferil vörunnar, til að tryggja lágmörkun umhverfisáhrifa.

Mjúkur eins og lamb

Tilnefndar til verðlauna

Þær Rakel Garðarsdóttir og Elva Björk Barkardóttir hafa verið tilnefndar til umhverfisverðlauna Norðurlandaráðs fyrir líkamsskrúbb úr kaffikorgi.

Ragnheiður
Tryggvadóttir
heida@365.is

Það er frábært að fá tilnefningu til þessara verðlauna og viðurkenning. Þau verða veitt í nóvember við hátíðlega athöfn í Finnlandi og er verðlaunaféð fimm milljónir,“ segir Rakel Garðarsdóttir en þær Elva Björk Barkardóttir hafa verið tilnefndar til umhverfisverðlauna Norðurlandaráðs.

Tilnefninguna hljóta þær fyrir líkamsskrúbb sem þær framleiða úr endurnýttum kaffikorgi, þara, sjávarsalti og olíum. Skrúbburinn er fyrsta varan í snyrtivörulínunni Verandi og byggir á hugmyndafræði um minni sóun og umhverfisvitund.

„Það er miklu sóað í heiminum í dag, af öllu. Ísland er þar engin undantekning. Almennir finnst mér hráefni og afurðir illa nýtt,“ segir Rakel. Hún hafi því stofnað samtökin Vakandi til að vekja athygli á matarsóun og í spjalli yfir kaffibolla hafi þær Elva fengið hugmyndina að Verandi líkamsskrúbbnum.

Mikil virkni í korginum

„Kaffi kemur langa vegalend til Íslands og þegar búið er að hella einu sinni upp á espresso er korginum hent. Samt er um það bil 90 prósent virkni enn þá í kaffikorginum. Ég tók einnig eftir því að korgurinn fer ekki alls staðar í lífrænan úrgang. Á mörgum stöðum er honum hent og endar í landfyllingu. Það tekur bæði upp land og breytist þar í metangas. Ég hafði sjálf notað kaffikorginn heima, bæði í beðin og sem sturtuskrúbb. Þurrkaði hann einfaldlega og notaði án olía. Okkur Elvu langaði hins vegar að gera þetta dálítið fint og notum þara, sjávarsalt og olíur í skrúbbinn. Við fengum inni hjá Matis og helltum okkur út í þróunarvinnu,“ útskýrir Rakel.

Rakel og Elva Björk hyggja á frekari vörubrún úr hráefni sem fellur til við aðra framleiðslu, svo sem úr súkkulaði, byggi og berjahrati. FRÉTTABLAÐIÐ/ANTON BRINK

Lífrænt ræktað

Korginn fá þær frá veitingastað IKEA, þar sem mikið fellur til daglega. Umhverfissjónarmið fyrirtækisins höfðu einnig sitt að segja.

„Við völdum að nota kaffið frá IKEA þar sem þar er einungis notað lífrænt ræktað kaffi og IKEA stundar einnig sanngjarna viðskiptahætti (Fair trade). Samstarfið við IKEA er frábært og í raun kom mér á óvart hvað kaffið er mikil gæðavara frá þeim,“ segir Rakel.

Skaðlaust umhverfinu

„Við gerum einnig kröfu um að olí-

„Þá erum við einnig að skoða þróun á vörum úr bláberja og krækiberjahrati sem verður til við saftgerð.“

urnar sem við notum í skrúbbinn séu hreinar og komi frá heiðarlegum stöðum. Önnur innihaldsefni eru þari og sjávarsalt en við vinnum út frá þeirri hugmyndafræði að afurðin geti runnið skaðlaust út í sjó. Fjöldi snyrtivara inniheldur

mikið magn eitrefna, paraben og plastefni svo dæmi séu tekin og allt rennur þetta út í sjóinn á endanum. Sérstaklega geta skrúbbar innihaldið plastagnir og það eru þá þær sem skrúbbu húðina. Fiskar éta plastagnirnar og svo borðum við fiskinn. Það er ekki góð hringrás. Náttúrulegar snyrtivörur verða þó alltaf vinsælli og vinsælli en þá þarf einnig að hafa í huga að ekki sé gengið á auðlindir við framleiðslu þeirra. Það er að mörgu að huga í þessum efnum og ég er viss um að endurnýting á hráefni sem fellur til við aðra framleiðslu, verði þróunin

með snyrtivörur, þar sem það er hægt,“ segir Rakel.

Þær Elva hafi þegar hafið frekari þróun á fleiri vörum.

„Við erum að skoða byggsag frá Vallanesi og erum að þróa úr afgangum frá Omnom súkkulaði. Þá erum við einnig að skoða þróun á vörum úr bláberja- og krækiberjahrati sem verður til við saftgerð. Þetta gengur allt mjög vel og er ótrúlega gaman. Mjög krefjandi auðvitað, við viljum ekki stytta okkur leið. Þetta snýst um hugsjón, að gera heiminn aðeins betri en hann er og sóa minna.“

Án ofnæmisvaldandi efna

Neytendur reyna að vera meðvitaðir um þá kosti sem valdir eru fyrir börnin þeirra. Þess vegna hefur Mjöll Frigg ákveðið að endurkynna þvottaefnið MILT fyrir barnið.

MILT þvottaefnið er umhverfisvænt og án ofnæmisvaldandi efna. Það inniheldur hvorki ilm- eða litarefni. MILT þvottaefnið hefur verið þróað til að draga úr líkum á ofnæmisviðbrögðum. Þvottaefnið er með Svansvottun en Svanurinn er opinbert umhverfismerki Norðurlandanna. MILT fyrir barnið er einnig með bláa kransinn en hann er staðfesting frá dönsku astma- og ofnæmissamtökunum um að varan hafi verið þróuð til þess að minnka líkur á ofnæmisviðbrögðum. Húð ungra barna er þunn og viðkvæm. Ónæmiskerfið er sömuleiðis óþroskað. Þess vegna

Þvottaefnið MILT fyrir barnið er umhverfisvottað og hentar ákaflega vel fyrir ungbörn og þá sem eru með viðkvæma húð.

skiptir miklu máli að erta ekki húð barnanna að óþörfu. Þvottaefnið MILT fyrir barnið þvær barnafötin með góðum árangri án þess að valda ertingu. MILT framleiðir

einnig MILT fyrir allan þvott en það hentar öllum hinum í fjölskyldunni.

Mikilvægt er að þvo barnaföt fyrir fyrstu notkun en það er gert til að minnka líkurnar á því að framleiðsluefni í fótunum erti húðina og valdi jafnvel ofnæmisviðbrögðum. Einnig er gott að skola þvottinn aukalega í lokin en flestar þvottavélar bjóða upp á slíka stillingu.

Verðandi eða nýbakaðir foreldrar geta skráð sig á MILT.is og fá þá senda gjöf frá MILT. Í verslunum er einnig hægt að taka þátt í skemmtilegum sumarleik. Glæsilegir vinningar eru í boði.

Davið og Hung, starfsmenn Lambhaga, við uppskeru af færbandinu. Allt salat og krydd í Lambhaga er ræktað í hvítmosa. Eingöngu er notaður áburður sem grafinn er úr jörðu og er algerlega hreinn. Starfsfólk hefur störf klukkan 7 á morgnana og er hluti afurða kominn í verslanir fyrir hádegi. MYNDIR/EYÞÓR

Vistvæn ræktun innan borgarmarkanna

Gróðrarstöðin Lambhagi er einn af fáum bóndabæjum höfuðborgarsvæðisins. Lambhagi er stærsti framleiðandi á fersku salati og kryddjurtum á landinu. Nálægðin við verslanir tryggir ferskleika.

Ég var heppinn að fá þetta landsvæði í Grafarholti í Reykjavík. Nálægðin við neytendur tryggir ferskleika en við erum ekki nema fimm mínútur að keyra afurðirnar niður í bæ. Við hefjum störf klukkan sjö á morgnana og er hluti framleiðslunnar kominn í verslanir fyrir hádegi," segir Hafberg Þórisson, garðyrkjubóndi í Lambhaga.

Hafberg segir fyrirtækið ávallt til einka sér bestu mögulegu tækni við ræktunina og hefur frá upphafi lagt

áherslu á vöruþróun og nýjungar. „Við settum Lambhaga á laggirnar árið 1979 og höfum strax ræktun á ýmsum tegundum sem ekki voru í ræktun fyrir. Ég hef alltaf haft mikinn áhuga á matvælaframleiðslu og var þá nýkominn úr námi í Noregi. Við lögðum okkur fram við að koma með nýjungar og finna út hluti sem ekki var verið að gera," segir Hafberg. „Við erum lítið fjölskyldufyrirtæki sem hefur þó stækkað upp í það að hafa 25 manns í vinnu. Í farvatninu er enn frekari stækkun Lambhaga og höfum við hafið flutning á hluta framleiðslunnar upp í Mosfellsdal.“

Lifrænar varnir

„Áður fyrr voru notuð eiturefni en nú notumst við við lifrænar varnir. Við kaupum vikulega, litlar ránflugur sem leita uppi önnur skorkvikindi og farga þeim. Það

er dýrt en við gerum það samt. Nú má segja að lifrænar varnir séu notaðar í öllum landbúnaði. Þá erum við eingöngu með ógenabreyttar afurðir og ræktum 400 tonn af salati og kryddjurtum á ári. Við höfum leitað uppi nýjungar um allan heim til að betrumbæta framleiðsluna og gera hana auðveldari, öruggari og ódýrari. Með því að leita betri aðferða sem gefa betur af sér, betri afbrigða af plöntum og úthuga aðra hagræðingu, höfum við getað haldið sama verði hjá okkur allt frá árinu 2011.“

Notkun plastpotta hætt

Ein hagræðingin sem Hafberg nefnir stuðlar einnig að umhverfisvænni framleiðslu, en Lambhagi hefur hætt notkun á plastpottum. „Við höfum tekið í notkun dansk smíðaða vél sem framleiðir potta úr pappír eða trjákvöðu sem límd

Lambhagi hefur tekið í notkun vél sem framleiðir potta úr pappír og leysast upp á 1 – 2 mánuðum. „Þetta er stórt skref í átt að umhverfisvænni framleiðslu.“

Boguslaw og Ólafur, starfsmenn gróðrarstöðvarinnar Lambhaga, sjá um að framleiða og sá í yfir átta milljón potta á ári. MYNDIR/EYÞÓR

er saman með harpax. Pottarnir leysast upp á 1 – 2 mánuðum. Þetta er stórt skref í átt að umhverfisvænni framleiðslu en við notum átta milljón potta á ári. Þá erum við að taka í notkun vél sem gefur möguleika á því að auka það magn þrefalt," segir Hafberg. „Eftir að samstarf okkar hófst við dönsku verksmiðjuna hefur hún farið á flug og býr nú til vélar sem framleiða potta fyrir salatæktun og skógrækt og margt fleira. Þessu hefur verið afar vel tekið af garðyrkjumönnum um allan heim, enda bylting, þar sem milljarðar af pottum eru notaðir á ári.“

Hrein afurð

„Við ræktum allt okkar salat og krydd í hvítmosa sem kallast sphagnum á latínu og er notaður víðar í heiminum. Eingöngu er notaður áburður sem grafinn er úr jörðu og er algerlega hreinn. Við höfum ekki viljað nota lifrænan áburð því ef hann er ekki alveg rétt meðhöndlaður eru í honum lifræn efni sem geta verið skaðleg fólki. Lifræn ræktun er hættumeiri en sú ræktunaraðferð sem við notum. Erum þar af leiðandi með mikili hreinni afurðir en nokkur annar og sem ekki þarf að þvo eftir ræktun heldur geta farið beint á disk.“

Töluverður áhugi fyrir hleðslustöðvum við fjölbýli

Ein mikilvægasta forsenda þess að rafbílum fjölgi hér á landi er gott aðgengi að rafbílahleðslu, ekki síst við fjölbýlishús og vinnustaði. Þó nokkur áhugi er hjá húsfélögum að finna lausnir þó fá hafi látið verða af því að setja upp stöðvar enn sem komið er. Að ýmsu þarf að huga.

Sólveig
Gísladóttir
solveig@365.is

Það sem haldið hefur aftur af fólki hingað til að kaupa rafbíla er drægnin en á þessu ári og því næsta gjörbreytist það og ég tel að rafbílavæðingin sé að bresta á," segir Óskar Gústavsson, sölustjóri hjá Johann Rönning. Hann hefur kynnt sér vel málefni sem tengjast rafbílum en fyrirtækið selur allt frá heimhleðslustöðvum og upp í hraðhleðslustöðvar fyrir rafbíla. „Okkar nýjasta verkefni er samstarf við ON, Orku náttúrunnar, um að setja upp hraðhleðslustöðvar hringinn í kringum landið," upplýsir Óskar.

Enn sem komið er eru rafbílar fremur fáir á Íslandi, um 1.400 á móti 250 þúsund bíla flota. „En bílar knúnir jarðefnaeldsneyti hafa haft síðastliðin hundrað ár til að þróast og rafbílar eru í því samhengi fremur nýir af nálinni.“ Óskar segir mikinn áhuga vera á rafbílum samfara aukinni umhverfisvitund. „Þá er Ísland kjörinn vettvangur til að byggja upp innviði og taka þátt í þessari rafbílavæðingu með okkar hreinu orku," segir hann.

Hlaðið við fjölbýli

Óskar segist finna fyrir auknum áhuga hjá forsvarsmönnum húsfélaga í fjölbýlishúsum að setja

upp hleðslustöðvar. Sama segir Jón Sigurðsson hjá Orku náttúrunnar. „Fjölbýlishús eru mjög mismunandi, allt frá tvíbýlishúsum upp í fjölda íbúða með stóra heimtaug. Ýmislegt þarf að skoða áður en hafist er handa, til dæmis stærð heimtaugar og fjölda íbúða, hleðsluþörf, staðsetningu hleðslustöðva og orkumælingu," upplýsir Jón en afar misjafnt er hve heimtaugar fjölbýlishúsa eru mikið nýttar. „Í ákveðnum tilfellum er lítið afl eftir fyrir rafbílahleðslu samhliða öðru hámarks álagi. Til að auka aðgengilegt afl getur þurft að stækka núverandi heimtaug eða í einhverjum tilfellum að fá aðra heimtaug sérstaklega fyrir rafbílahleðslu," segir Jón en bendir á að fresta megi slíkum aðgerðum með hleðslu- og álagsstýringu og til séu ýmsar lausnir fyrir húsfélög og íbúa fjölbýlishúsa.

„Heimtaugar að fjölbýlishúsum eru yfirleitt það stórar að ekkert mál er að gera ráð fyrir hleðslu fyrir tvo til þrjá bíla í einu. Hins vegar er mjög mikilvægt að gera alltaf ráð fyrir því í upphafi verksins að allir geti að lokum nýtt sér þann kost að vera með rafbil," segir Óskar og telur því að nauðsynlegt sé fyrir húsfélög að fá aðila í samstarf sem geti leiðbeint þannig að rétt verði farið af stað. „Þegar fyrsti einstaklingurinn fær sér hleðslutæki er mikilvægt að það geti talað við það næsta sem

„Heimtaugar að fjölbýlishúsum eru yfirleitt það stórar að ekkert mál er að gera ráð fyrir hleðslu fyrir tvo til þrjá bíla í einu. Hins vegar er mjög mikilvægt að gera alltaf ráð fyrir því í upphafi verksins að allir geti að lokum nýtt sér þann kost að vera með rafbil," segir Óskar og telur því að nauðsynlegt sé fyrir húsfélög að fá aðila í samstarf sem geti leiðbeint þannig að rétt verði farið af stað. NORDICPHOTOS/GETTY

kemur og svo framvegis. Þannig að þó ekki sé farið í kostnaðarsamar aðgerðir til að byrja með er gott að geta byggt ofan á það sem þegar er búið að fjárfesta í," útskýrir Óskar og bendir á að löggiltir rafverktakar og verkfræðistofur taki að sér að hanna og skipuleggja með eignum staðsetningu og útfærslu á hleðslustöðvum. „Við höfum síðan búnaðinn sem þarf og bjóðum upp á tæki sem geta talað sín á milli þannig að þau taki ekki of mikið rafmagn. Tækin geta því stýrt álaginu þannig að þau taka bara þá orku sem er í boði í húsinu hverju sinni.“

Ekki nota fjöltengi

Enn eru hleðslustöðvar afar fágætar við fjölbýli og raunar þekkir Óskar ekki til neins slíks dæmis, þó áhuginn sé vissulega fyrir hendi.

En hvað gera eigendur rafbíla sem búa í fjölbýli þá til að hlaða bílinn sinn? „Það er allur gangur á því. Sumir eru jafnvel með framlengingarsnúru út um eldhúsgluggann," segir Óskar. Jón hjá ON varar hins vegar mjög við slíkri hegðun. „Við hjá ON tókum við mörgum fyrirspurnum um hvort hægt sé að hlaða rafbílinn heima við og mælum við með að rafvirki hússins skoði og samþykki þá innstungu sem á að nota til að hlaða rafbílinn. Gæta þarf þess vel að tengill fyrir hleðslu eða hleðslustöð hafi tryggja jarðtengingu. Mælt er með að setja upp sérstakan tengil sem þolir hleðslu rafbíla og að hafa bílinn stakan á grein, það er að hafa ekki aðra hluti í sambandi á sömu rafmagnsgreininni. Ekki skal nota fjöltengi eða framlengingarsnúru. Tengillinn þarf að vera jarðtengdur og greinin þarf að hafa útslættaröryggi og lekalíða. Sérhæfdir 16-32A tenglar eru gerðir fyrir stöðugt álag," upplýsir hann.

Óskar Gústavsson, sölustjóri hjá Johann Rönning. MYND/STEFÁN

Borgað með korti

Óskar segir vinnustaði og fyrirtæki lengra á veg komin en flest fjölbýli í að koma upp hleðslustöðvum. „Enda er mikilvægt að fyrirtæki hugi að uppsetningu á tenglum fyrir starfsfólk, hvort sem orkan er gefin eða starfsmenn greiða fyrir," segir Óskar en ýmsar lausnir á greiðslufyrirkomulagi eru í boði sem einnig má nýta við fjölbýli. „Þá virkar þetta svipað og þegar farið er á sjálfsafgreiðslubensínstöðvar. Viðkomandi er með lykíl eða kort að stöðinni og húsfélagið, fyrirtækið eða þjónustuaðilinn getur selt rafmagn.“

Ný byggingareglugerð mikilvæg

Hvað með nýbyggingar, er hugað að þessum málum þar? „Í einbýlishúsum, raðhúsum og sliku er þetta ekki vandamál því heimtaugin inn í húsin er það öflug. En í fjölbýli er þetta enn ekki komið inn í byggingareglugerð og menn þurfa aðeins að fara að girða sig í brók þar," segir Óskar en hann telur að málið sé til skoðunar hjá mannvirkjastofnun. Enn fremur segir hann að mikilvægt sé að hraða þessari vinnu. „Enda er rafbíllinn það sem koma skal.“

ÁSKRIFTIN
FYLGIR ÞÉR

Með sjónvarpsáskrift hjá 365 getur þú horft á uppáhaldssjónvarpsefnið þitt, hvar og hvenær sem er – því áskriftin fylgir þér.

Kynntu þér málið á 365askrift.is

365
ASKRIFT.IS

BLOKK 925

HEFST 25. JÚNÍ

Tvö vinapör hanna sitthvora íbúðina frá A til Ö. Kynntar eru leiðir á fasteignamarkaði án þess að ungt fólk þurfi að borga mörg hundruð þúsund fyrir fermetrann. Í lokin gagnrýna innan- hússtöðu og íbúðirnar og fasteignasali metur virði þeirra.

Notaðu hjólið

Það er minna mál að hvíla einkabílinn og nota hjólið en margir halda. Á vef Umhverfisstofnunar kemur fram að stór hluti þeirra ferða sem farnar eru á einkabíl innan höfuðborgarsvæðisins eru innan við þrjár kílómetrar. Því eru miklar vegalengdir alls engin fyrirstaða til að taka fram hjólið.

Á vefnum eru gefin nokkur gagnleg ráð til þeirra sem vilja kjósa bíllausan lífsstíl og nota hjólið. Bent er á að gott sé að skoða leiðina vel áður en lagt er af stað. Göngu- og hjólastígakerfi á höfuðborgarsvæðinu má finna á www.borgarvefsja.is og þar er hægt að nota stíku til að mæla vegalengdir milli staða. Einnig er bent á að gott sé að setja sér markmið, til dæmis að hjóla tvisvar í viku í vinnuna til að byrja með og auka síðan smátt og smátt.

Á vef Hjólafærni (www.hjolafarni.is) má finna fjölda svokallaðra korterskorta og sex mínútna korta af nokkrum sveitarfélögum landsins. Kortin sýna þann rásir sem má hjóla út frá á sex eða fimmtán mínútum á hverjum stað. Vefurinn hjolreidar.is inniheldur líka hafsjó af fróðleik um flest sem tengist hjóleiðum.

Heimild: www.ust.is.

Kaldur þvottur jafn góður

Ný rannsókn bandarískra vísindamanna bendir til þess að handþvottur upp úr köldu vatni dregi jafn margar bakteríur og ef notað er heitt vatn. Frá rannsókninni var greint í tímaritinu *Journal of Food Protection*.

Vísindamenn við Rutgers háskólann í New Brunswick vildu kanna hvort þær leiðbeiningar sem eru í gangi í matvælageira Bandaríkjanna um að nota þurfi heitt vatn við handþvott stæðist skoðun. Rannsóknin var gerð á 20 manns. Hendur þeirra voru þaktar bakteríum. Kom í ljós að þvottur upp úr 15 gráðu heitu vatni skilaði jafn hreinum höndum og þegar notað var 38 gráðu heitt vatn. Einnig kom í ljós að magn sápu hafði lítið að segja.

Rannsakendur telja að þessar niðurstöður geti leitt til sparnaðar í matvælageiranum enda ódýrara að nota kalt vatn en heitt.

Verum græn í vatnsnotkun

Vatn er ekki óendanleg uppspretta á jörðu vorri en þeim mun dýrmætara. Til að verða græn í vatnsnotkun er gott að hafa eftirfarandi til hliðsjónar:

- Notaðu stutt þvottakerfi í þvottavélinni til að vernda umhverfið, spara orku og peninga.
- Láttu laga hvers kyns leka á heimilinu, hvort sem það er í pípulögnum, krönum eða í salerninu.
- Farðu í stutt steypibað í stað langra sturtuferða.
- Skrúfaðu fyrir vatnið þegar

» Notaðu stutt þvottakerfi í þvottavélinni til að vernda umhverfið, spara orku og peninga.

- þú burstar tennurnar. Þeir eru fljótir að renna lítrarnir.
- Skiptu yfir í minni sturtuhaus í stað stórs sem er með miklum vatnsþrýstingi.
- Sjóddu bara það vatn sem þig vantar í te- eða kakóbollann.

VELJUM MEÐ HJARTANU

Veljum Svansmerkta þjónustu og vörur sem eru framleiddar í sátt við umhverfið. Það er það minnsta sem við getum gert.

svanurinn.is

[f](#)
[@](#)
[@svanurinn](#)